

“Wolontariat międzynarodowy nie jest celem samym w sobie, lecz narzędziem”

Od samego początku istnienia ruchu wolontariackiego, jego uczestnikami kierowała chęć poprawy życia dzisiejszego społeczeństwa oraz wspólnej pracy na rzecz pokoju i sprawiedliwości. Wolontariatowi przyświecają m.in. takie ogólne cele jak: pokój i zrozumienie między narodami, przyjaźń i współpraca. Te cele realizuje się poprzez działania, w których uczestniczą indywidualne osoby oraz grupy z różnych środowisk. Dzieje się to na podstawie wspólnie podjętych zobowiązań i na zasadzie dobrowolności. Równocześnie wolontariusze wspierają realizację konkretnych projektów.

Jednak praca wolontariuszy nie tylko przynosi korzyści społeczeństwu i pomaga w realizacji konkretnych projektów. Projekty wolontariatu międzynarodowego są również formą edukacji zarówno dla samych uczestników, jak i społeczności, w których działają. Razem pracując i mieszkając, wolontariusze i członkowie lokalnych społeczności wymieniają poglądy i uczą się od siebie wzajemnie, a dzięki temu zaczynają podchodzić do różnic (kulturowych, religijnych, seksualnych, organizacyjnych itp.) w sposób bardziej otwarty i konstruktywny. Innymi słowy, międzynarodowy wymiar takiej wymiany pozwala im uczyć się od ludzi z innych środowisk.

Te założenia i cele stanowią istotę wolontariatu międzynarodowego. Nie wszystkie one są jednak same w sobie zrozumiałe lub stają się oczywiste dla każdej osoby uczestniczącej w projekcie. Wiele wspomnianych wyżej procesów uczenia się wymaga ułatwień, gdyż w przeciwnym razie projekt mający wspierać uczenie się międzykulturowe może równie dobrze stać się źródłem „kulturowej frustracji”. Zwłaszcza, jeśli wolontariusze nie są właściwie przygotowani do tego, co czeka ich za granicą. Jeżeli nawet projekt wolontariatu międzynarodowego opiera się na dobrowolnej i nieodpłatnej pracy indywidualnych osób, wymaga on starannego zaplanowania, odpowiedniego przygotowania, zaangażowania wielu osób i znacznych nakładów finansowych.

Niniejszy pakiet ma służyć jako narzędzie ułatwiające pracownikom młodzieżowym organizowanie projektów wolontariatu. Omawiamy w nim wiele ogólnych warunków decydujących o pomyślnej realizacji projektów, pokazujemy kilka pułapek, które trzeba omijać, oraz dajemy kilka wskazówek. Pakiet może być też źródłem inspiracji dla trenerów zajmujących się wolontariatem.

Ze względu na ograniczoną objętość niniejszego pakietu jesteśmy zmuszeni zawęzić nieco zakres omawianych zagadnień. W ramach partnerskiej współpracy pomiędzy Radą Europy i Komisją Europejską na rzecz szkolenia i młodzieży („Europejskiego partnerstwa na rzecz szkolenia i młodzieży”) uwzględniamy głównie potrzeby tych, którzy realizują projekty na szczeblu europejskim, choć większość omawianych tu zasad ma również zastosowanie do projektów krajowych lub międzykontynentalnych. Koncentrujemy się na projektach młodzieżowych, ale przedstawione narzędzia można wykorzystywać w pracy z wszystkimi grupami wiekowymi i dostosować do potrzeb odbiorców w dowolnym wieku. Z myślą o ułatwieniu dostępu do programów wolontariatu międzynarodowego zajmujemy się projektami z udziałem wolontariuszy nie mających fachowego przygotowania w określonych dziedzinach (zob. też: rozdział 1.2. Różne wymiary wolontariatu). Czytelnicy mogą zatem wybrać i dostosować te elementy z niniejszego pakietu, które najbardziej odpowiadają wymogom ich projektów.

Niniejszy pakiet podzielony jest na sześć rozdziałów i trzy załączniki.

W rozdziale 1. analizujemy nieco głębiej samą koncepcję wolontariatu międzynarodowego, wyjaśniamy znaczenie kluczowych terminów i sformułowań (1.1.) oraz przedstawiamy różne wymiary wolontariatu (1.2.) i społeczno-historyczne ramy tej działalności (1.3.). Zastanawiamy się również nad tym, dlaczego ludzie decydują się na pracę w roli wolontariuszy (1.4.), i przedstawiamy kilka przykładowych możliwości działania (1.5.), aby zainspirować czytelników.

W kolejnych rozdziałach omawiamy konkretne aspekty realizacji projektu wolontariatu międzynarodowego.

W rozdziale 2. zajmujemy się zagadnieniami związanymi z planowaniem projektu, przedstawiając zaangażowane strony, czyli uczestników i ich obowiązki (2.1.). Omawiamy tu specyficzny cykl projektu wolontariatu międzynarodowego (2.2.) oraz zamieszczamy wskazówki dotyczące tego, gdzie można znaleźć fundusze i jak nimi zarządzać (2.3.).

W rozdziałach 3.-5. przedstawiamy chronologicznie etapy przygotowania i realizacji projektu wolontariatu międzynarodowego oraz działania, jakie należy podjąć na każdym z tych etapów. W rozdziale 3. omawiamy działania poprzedzające wyjazd wolontariuszy, tj. szukanie partnerów (3.1.), rekrutację (3.2.) i przygotowanie wszystkich zaangażowanych stron (3.3.). W rozdziale 4. zajmujemy się elementami, które powinny znaleźć się w idealnym projekcie wolontariatu międzynarodowego, czyli: szkoleniem wprowadzającym i szkoleniem po przyjeździe na miejsce (4.1.), podtrzymywaniem motywacji u wolontariuszy i pracowników zatrudnionych odpłatnie w organizacji (4.2.), zapewnianiem wolontariuszom niezbędnego wsparcia i opieki (4.3.) oraz rozwiązywaniem ewentualnych konfliktów (4.4.). W rozdziale 5 podpowiadamy czytelnikom, jak wykorzystać zakończenie projektu wolontariatu międzynarodowego do rozpoczęcia nowego przedsięwzięcia. Istotne znaczenie ma tu ocena dotychczasowych działań i aktualnej sytuacji (5.1.). Omawiamy również działania stanowiące kontynuację pracy wolontariusza za granicą (5.2.). Nie zapominamy też o tym, że coraz ważniejsze miejsce w programach działania różnych instytucji zajmuje kwestia certyfikacji tego rodzaju doświadczeń w ramach kształcenia nieformalnego (5.3.).

W rozdziale 6. staraliśmy się zebrać zagadnienia, o których często zapomina się lub które są często pomijane. Co myślicie o zorganizowaniu wolontariatu międzynarodowego dla młodych ludzi, którzy normalnie nie mieliby możliwości uczestniczenia w takim przedsięwzięciu (6.1.)? Czy podczas planowania swojego projektu wolontariatu międzynarodowego wzięliście pod uwagę kwestię płci (6.2.)? Czy nie zapomnieliście o przeszkodach utrudniających wyjazdy i staracie się je eliminować (6.3.)? Czy jesteście przygotowani na ewentualne kryzysy (6.4.)?

W załącznikach zamieściliśmy dodatkowe materiały i informacje dotyczące tematyki różnych rozdziałów. W załączniku 1. przedstawiamy definicje kilku kluczowych słów, których używamy w niniejszym pakiecie. Załącznik 2. to skrótowy przegląd różnych organizacji i ich programów wolontariatu międzynarodowego wraz z danymi adresowymi. W ostatnim załączniku 3. proponujemy dalsze lektury tym czytelnikom, w których niniejszy pakiet rozbudził apetyt...

Niech niniejszy pakiet będzie dla was źródłem inspiracji!